

Ювілеї

До 80-річчя Петра Власовича Волошина

Петро Власович Волошин — відомий в Україні і за кордоном вчений, талановитий організатор охорони здоров'я, педагог, заслужений діяч науки і техніки, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, доктор медичних наук, професор, головними напрямками діяльності і справою життя якого є фундаментальні, нейробіологічні та клінічні дослідження нервових і психічних захворювань, алкоголізму та наркоманії. Петро Власович Волошин народився 13 січня 1928 р. в селі Любарці Баришевського району Київської області в робітничій сім'ї. Батько — Влас Фалалейович, працював головним механіком МТС, старший брат закінчив Харківський політехнічний інститут, інженер, середній (не повернувся з фронту) — перед війною вступив до машинобудівного технікуму. Здійснюючи свою мрію про небо і бажання взяти участь у боротьбі з фашистами, Петро Власович Волошин, отримавши довідку про закінчення з відзнакою семирічної школи, вступає до Харківської спецшколи Військово-повітряних сил, яку закінчує у 1946 р. Взяти участь у боях з ворогом не довелось, закінчилась війна. Закінчивши екстерном десять класів, П.В. Волошин вступає до Харківського політехнічного інституту, проте, тяжкий повоєнний час змусив перейти на вечірнє, а згодом — на заочне відділення. Під час навчання доводиться працювати на різних роботах. По закінченні в 1951 р. Політехнічного інституту і служби в армії П.В. Волошин стає студентом Харківського медичного інституту, який закінчує у 1959 р. з відзнакою. Поштовхом до вступу в інститут був потяг до вивчення фізіологічних можливостей людини в звичайних та екстремальних умовах, впливу зовнішніх чинників на працездатність та життєдіяльність людини. Не останнім приводом до вступу до медичного інституту була і мрія матері, Федори Андріївни, бачити свого сина лікарем, бо для неї професія лікаря була найбільш важливою і поважною.

Вже в період навчання в інституті П.В. Волошин виявляє великий інтерес до наукових досліджень. Керівник кафедри нервових хвороб професор Г.Д. Лещенко зумів розпізнати талант творчої особистості П.В. Волошина ще в студентські роки. На шостому курсі Петро Власович цілий протягом року працює на кафедрі і закладає основи сучасної електрофізіологічної лабораторії. Він самостійно сконструював електроенцефалограф, електроміограф, апарат для графічного запису тонкої моторики верхньої кінцівки, реографічні приставки, бере активну участь в роботі студентського наукового гуртка, проводить наукові дослідження, виступає на наукових конференціях з доповідями, вже тоді визначається основний інтерес Петра Власовича — дослідження діяльності нервової системи. В цей же час П.В. Волошин розпочинає дослідження з електрофізіології головного мозку, зокрема, при судинній патології, які продовжує під час навчання в аспірантурі на кафедрі нервових хвороб по закінченні медінституту у 1959 р. Саме цим питанням присвячена оригінальна кандидатська дисертація Петра Власовича «Состояние сосудистой системы при

гипертонической болезни с очаговыми и диффузными церебральными нарушениями», яку він захищає в 1963 р. за спеціальністю «нервові хвороби».

Практична, педагогічна, наукова діяльність П.В. Волошина продовжується на цій кафедрі спочатку на посаді асистента (1962–1966 рр.), потім — доцента (1966–1972 рр.). У дружньому колективі кафедри Петро Власович користується незмінною повагою і любов'ю, його новаторські ідеї, притаманні на всіх етапах творчого життя, вже тоді були високо оцінені вчителями, колегами. Своїми вчителями П.В. Волошин вважає академіка В.Г.Шмідта, професорів С.Н. Савенка і Г.Д. Лещенка. Надалі науковий інтерес П.В. Волошина концентрується на вивченні нового напрямку в неврології — опікової хвороби, що стало темою докторської дисертації «О нейрогенных структурно-функциональных системных механизмах патогенеза ожоговой болезни», захищеної у 1973 р. З 1973 р. П.В. Волошин запрошений очолити кафедру нервових хвороб Чернівецького медичного інституту, де його професійний та організаторський талант виходить на новий щабель розвитку. Завдяки ідеям П.В. Волошина, наукова й педагогічна діяльність кафедри отримує нові напрямки. У 1973 р. П.В. Волошина призначають деканом лікувального факультету Чернівецького медичного інституту, з 1974 р. — проректором з наукової роботи. В тому ж році П.В. Волошину присвоюють вчене звання професора. За період роботи проректором П.В. Волошин багато робить для вдосконалення наукової та педагогічної роботи Чернівецького медичного інституту. Важливою віхою на життєвому шляху П.В. Волошина є призначення його у 1977 р. директором Харківського науково-дослідного інституту неврології та психіатрії (сьогодні Інститут неврології, психіатрії та наркології АМН України), який він

очолює вже понад 30 років, завідуючи за сумісництвом кафедрою неврології і нейрохірургії Харківської медичної академії післядипломної освіти.

Сферу наукової діяльності Петра Власовича складають проблеми психоневрології, у яких прерогатива належить судинній патології головного мозку, неврологічні аспекти опікової хвороби, нейроінфекції, демієлінізуючі захворювання нервової системи, зокрема, розсіяний склероз, проблеми алкоголізму та наркоманії, психоневрологічні аспекти наслідків стресових станів, суїцидологія, дитяча психоневрологія. За вагомих внесок у розвиток медичної науки у 1986 р. П.В.Волошину присвоєно почесне звання Заслуженого діяча науки і техніки України. Одним з основних напрямків наукових досліджень П.В.Волошина є проблеми гострої судинної патології головного мозку, за визначні досягнення у яких П. В. Волошин удостоєний звання Лауреата Державної премії України в галузі науки (1993 р.).

Визнанням заслуг П.В. Волошина, знаного вченого, лікаря, організатора науки, його великого внеску у розвиток вітчизняної медичної науки охорони здоров'я, у зростання престижу та авторитету України в світовій спільноті в галузі медицини є численні державні та міжнародні нагороди, відзнаки, почесні звання. П.В. Волошин нагороджений орденами «Дружби народів» (1981 р.), відзнакою Президента України — орденом «За заслуги» III ступеня (1997 р.), українським орденом «Морський Хрест» III ступеня за патріотизм та відданість Українській державі; 6 медалей, у т. ч. «Захиснику Вітчизни», медаль Маршала Г. К. Жукова, медаль М.Л. Міля Федерації Космонавтики СРСР, медаль Агапіта Печерського АМН України, 2 медалі МВС України; Почесна грамота Верховної Ради України «За особливі заслуги перед Українським народом», 2 Почесні грамоти Президії Академії медичних наук України за значний особистий внесок у розвиток медичної науки, охорони здоров'я і підготовку висококваліфікованих наукових і лікарських кадрів, 3 Почесні грамоти Міністерства охорони здоров'я України. П.В. Волошин обраний академіком Української екологічної академії наук, Академії наук Вищої школи. Він понад 25 років був членом Наукової ради та Президії Наукової ради Міністерства охорони здоров'я України. Він член вченої ради АМН України, голова спеціалізованої ради ВАК України з захисту докторських та кандидатських дисертацій за спеціальностями «Нервові хвороби», «Психіатрія», «Наркологія», голова Проблемної комісії МОЗ та АМН України з неврології. Понад 25 років П.В. Волошина обирають Президентом Науково-практичного товариства неврологів, психіатрів та наркологів України, у червні 2007 р., під час роботи II Національного конгресу неврологів, психіатрів та наркологів України, він знову обраний Президентом на наступні 5 років.

Діяльність Петра Власовича як відомого вченого, авторитетного керівника, досвідченого фахівця і громадського діяча високо оцінена і за кордоном, що відзначено державними та громадськими нагородами: почесною відзнакою Чехословаччини — «За заслуги в розвитку советско-чехословацких связей» II ст., Почесною грамотою Товариства радянсько-американської дружби і співробітництва; орденом «Петра Великого» II ступеня, Російської Федерації; він обраний дійсним членом Американської Академії медицини та психіатрії, дійсним членом Нью-Йоркської Академії наук, членом Правління Європейської асоціації неврологів. П.В. Волошин — засновник великої наукової школи психоневрології, під його керівництвом виконані 20 докторських і 65 кандидатських дисертацій. Серед учнів П.В. Волошина Народний лікар СРСР, Герой України, багато з них мають звання «Заслужений діяч науки і техніки України», «Заслужений лікар України».

У П.В. Волошина 20 винаходів і патентів, понад 500 наукових праць, у тому числі 12 монографій, 26 учбових посібників, зокрема, «Патология нервной системы при ожоговой болезни», «Лечение сосудистых заболеваний головного и спинного мозга» (3 видання, 1991,1999, 2005), «Нейробиология патологических влечений: алкоголизма, токсико- и наркоманий» (1993), «Наркотики: особая опасность» (2003) та ін. П.В. Волошин очолює редакційні ради 2 фахових періодичних видань: «Українського вісника психоневрології» та українського видання одного з найстаріших зарубіжних медичних спеціалізованих часописів «The Lancet Neurology», член редакційних рад ще 10 фахових медичних часописів. П.В.Волошин представлений на Алеї Трудової Слави України, його ім'я занесене до Книги Почесних громадян Московського району м. Харкова. У 2005 р. П.В. Волошину присвоєно звання лауреата у рейтинг-конкурсі «Харків'янин року»; у 2004 р. Міжнародним біографічним центром (Кембридж, Велика Британія) П.В. Волошин обраний «Міжнародним фахівцем р. з охорони здоров'я»; у 2005 р. його представлено до нагороди «Дипломом досягнень у медицині та охороні здоров'я» (Кембридж, Велика Британія). У 2005 р. Американським біографічним інститутом (Рейлі, Північна Кароліна, США) ім'я П.В. Волошина включене до міжнародного довідника «Видатні уми XXI ст.».

Висока порядність П.В.Волошина, глибокий розум і мудрість людини, науковця і лікаря, доброзичливість і чуйність, уболівання за нейронауку — справу всього життя, поряд з високою вимогливістю до себе та колег у виконанні професійних обов'язків викликають велику повагу всіх, хто з ним спілкується чи по роботі, чи за життєвими обставинами.

*Інститут неврології, психіатрії та наркології
АМН України, Інститут нейрохірургії
ім. акад. А.П.Ромоданова АМН України,
Українська Асоціація Нейрохірургів,
численні учні Петра Власовича усіх поколінь
вітають Ювіляра з днем народження з щирими
побажаннями доброго здоров'я, любові близьких,
друзів, колег, довгих, плідних, щасливих літ
життя, нових здобутків у професійній діяльності.*